

Philippians

Hay Aat Ten Liblu

Hay Nangitudo' eten Liblu: hi Apostoles Paul di nangipitudo', ya hi Timothy di nangitudo' (1:1).

Hay Nangitud'anda eten Liblu: (1) nan membron di himba'an ad Philippi, ya (2) nan mun'endog hinan himba'an hidi, ya (3) nan baal di mun'endog hidi (1:1).

Hay Pohdon nan Ngadan ten Liblun Ibaga: hiyay ngadan di ohan ciudad hinan Provinciad Macedonia hi ad Greece.

Hay Gutud hi Nangitud'anan ten Liblu: gulat ta nuntudo' da Apostoles Paul eten liblud Ephesus at 56 A.D. nin di gutudna, mu gulat ta ad Rome di nangitud'anda at 61 unu 62 A.D. nin di gutudna.

Hay Teman ten Liblu: nan numbino'ob'on an ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi.

Hay Outline ten Liblu:

Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
ya nan aat di LÜWALUNA (1:1-11)

Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
ya nan aat di NIBALUDANA (1:12-26)

Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
ya nan aat di ATONDA (1:27—2:18)

Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
ya nan aat di PÜMBIHHITAANDA (2:19-30)

Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
ya nan aat di DÖCTRINADA (3:1-21)

Hay doctrinadah aat di pun'am'amlonganda
(3:1)

Hay doctrinadah aat di abaliwanda (3:2-11)
 Hay doctrinadah aat di tawidda (3:12-21)
 Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
 ya nan aat di UGALIDA (4:1-9)
 Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
 ya nan aat di OFFERINGSDA (4:10-20)
 Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
 ya nan aat di MUN'APNGAN DIDA (4:21-22)
 Hay ipa'innilan Apostoles Paul hinan iPhilippi
 ya nan aat di MÜNWAGAH AY DIDA (4:23).

¹ Heten tudo' ya nalpun ha'in an hi Paul an ten
 duwa amin Timothy an muntudo' ti da'mi goh di
 baal Jesu Kristu. Ya ten itud'anmi da'yun tatagun
 Apo Dios ad Philippi* an kumulug ay Jesu Kristu,
 ya da'yu goh an mun'endog ay dida, ya nan baal
 di mun'endog.

---

* **1:1** Nan siudad ad Philippi ya ma'al'ali ti nan haad nan tatagun
 numpunhituh di ya nipaddung hinan haad di numpunhituh Rome
 an kapitulyun di pumpapto'andan iRome. Ya ta'on un wah
 nan Provinciad Macedonia hi awadan nan babluy ad Greece mu
 inting'in nan iPhilippi di aatda damdama ti bo'onda iGreece ti
 dida anuy immannung an iRome, at nunlubungdah nan lubung di
 iRome an bo'on nan lubung di iGreece (Ac. 16:21), ya hay hapit
 di iRome an Latin di inhapitda an bo'on nan hapit di iGreece,
 hiyaat un imbaag da Paul ay Silas an iRomeda goh (Ac. 16:37-38).
 Nan do'ol an numpunhituh Philippi ya diday nangelpah (unu
 retired) hi atindaluda, hiyaat un manghan di Hudyuh di, at mid
 di himba'andah di (Ac. 16:13), ya agguy imbaag Paul hinan Old
 Testament ay didah din tudo'nan dida ti manu ay ya agguyda
 inilay aatna. Ya hay nalpuwan di ngadan ten siudad ya nan
 ngadan nan Alin hi Philip II an numpapto' ad Macedon an hi aman
 nan Alin hi Alexander an Nidugah.

² Hi Apo Dios ni' an hi Ama tu'u ya hi Apu tu'un hi Jesu Kristu ya ipadutu' da'yu, ya ipalenggop da'yu.†

Hay Nangiluwaluan Paul hinan iPhilippi ay Apo Dios

³ Wa ay ta ninomnom'u da'yu ya gunna' munyaman ay Apo Dios. ⁴ Ya an amin hinan punluwalua' ya mun'am'amlonga' hi pangiluwalua' ay da'yu ⁵ ti ongol di imbadangyun ha"i hi nipa'innilaan di aat nan Maphod an Ulgud an nete"ah din kimmuluganyu ta engganad ugwan. ⁶ Ya mundenola' ti hi Apo Dios an bimmadang hi kimmuluganyu ya itultuluyna an mangipaphod hi niyatanyun Hiyah engganah tun pumbangngadan Jesu Kristu.

⁷ Umat hinay punnomnoma' ay da'yu ti nidugah di namhod'un da'yu, ya nitagam ayuh nan homo' Apo Dios ay ha"i. Da'yuy namadang ay ha"i hidin immuy'u nangitudtuduwan hinan Maphod an Ulgud Jesu Kristu. Ya ten engganad ugwan ya wah tua' hitun baludan, ya immannung an nidugah di homo'yun ha"i. ⁸ Ya inilan Apo Dios di umi'ikaya' an mannig ay da'yu ti ongol di namhod'un da'yu an dumalat ay Jesu Kristu.

⁹ At hiyanan gun'u iluwalun Apo Dios ta mihamad di pumpopohhodanyu‡ ta ma'ud'udman di inilayuh aatna ta abalinanyun mangimmatun hinan pohdonah atonyu, ¹⁰ ya ta innilaonyuy

---

† **1:2** Inusal Apostoles Paul di duwan kalahin di apnga eden timpu. Hay nahhun hi inalina an *ipadutu' da'yu* (unu *charis*) ya apngan di iGreece, ya nan netob an inalina an *ipalenggop da'yu* (unu *shalom*) ya apngan di Hudyu. ‡ **1:9** Hiyah ne hapit an *agape* hinan hapit di iGreece.

ma"aphod an pangat ta mi'id di ah'upan Jesu Kristuh baholyuh tun pumbangngadana. ¹¹ Ya badangan ni' da'yun Jesu Kristu ta an amin di atonyu ya maphod ta adayawan Apo Dios.

Hay Atagun Paul di A'innilaan di Anabagtun Kristu

¹² Pohdo' an innilaonyun i'ibba' an nan na'na'at ay ha"in ya maphod di numbalinana ti dimmalat tun nibaluda', ya hiyay niyal'allaan di niwa'atan nan Maphod an Ulgud Kristu. ¹³ Ti an amin hitun tataguh tu an ta"on un tun titindaluh nan palasyun mun'adug ay ha"iñ§ ya an amin di udumnan tatagu ya iniladan nabangkelengana' eten baludan,* ya ininniladan nibaluda' an dumalat nan pangitudtuduwa' hinan Hapit Apo Dios. ¹⁴ Ya dimmalat nan nabaluda' goh ya im-mongol di pangulug nan do'do"ol an i'ibba tu'uh tu ay Apu tu'u, at abigabigat ya gun bumi'ah di tuliddan mangul'ulgud hinan Hapit Apo Dios ti adida tuma'ot.

---

§ **1:13** Hay nibaludan Paul ya ad Rome, ya nan udumnan tindalun nun'adug hinan ali ya hin'umu'uddum ya inyadugda goh hiya ta adi lumayaw. Ya hay ninomnom nan udum hi nabaludana ya nan abungna tuwalid Rome an impalia'na (Ac. 28:16, 30), mu hay alyon di udum ya bo'on nin ti (1) oh'ohhay tindalun nun'adug ay hiyah di (Ac. 28:16), ya (2) nabangkelengan hiya (Phil. 1:13, 17), ya (3) bo'on heney ustuh baludan ti abung. At nibalud anuh nan na'ahhamad an Baludan an Mamertine an mid ah mabalin hi lumayaw. Mu hay kulugon nan do'do"ol an evangelicals hi awadana ya nan abanganan abung an umat hinan nitudo' hinan footnote di Ac. 28:30. * **1:13** Mid mapto' ya nibalud hiyah din 61 AD.

¹⁵ Ya manu ti wadaday udum an mangitituduh aat Kristu an dumalat di amohdan ha"i ti penhoddan diday ma'al'al in muntutudu. Mu wadaday udum an mangihihi'al an maphod di nomnomdah nan puntamuanda ¹⁶ an dumalat di namhoddan ha"i ti iniladan pento'a' ay Apo Dios an mangita'dog hinan mitutudu an nan Maphod an Ulgudna. ¹⁷ Mu nan udumnan inali' ya bo'on hay ninomnomdah maphod di dimmalat hi pun'ul'ulgudandah aat Kristu ti mumpung-handa, ya hay ninomnomda ya unda mamaon di ligat'uh tun nabaluda'.

Mu ta"on hi un umat hinay udum ya mun'am'amlonga' ¹⁸ ti hay aptan ay ha"i ya nan ipa'innilaan nan tutudu an nan aat Kristu an ta"on un maphod unu nappuhiy wah nomnom nan udum an muntutudu ¹⁹ ti inila' an dumalat di pangiluwalwanyun ha"i ya nan badang nan Na'abuniyanan an Lennawa ya mibo'tana'. ²⁰ Ya hay pohdo' ya anggay ya nan hahalimido' ya ta mi'id di ato' hi ababain hi pangata' hinan tamu' ti namamad ugwan an gutud, mu ta wadaat di tulid'un mangat hinan ipabagbagtuan Jesu Kristu an ta"on un hiyay dumalat hi ataya'. ²¹ Ti ad ugwan an matagua' ya hay adayawan Kristuy pohdo' an aton, mu wa ay goh ta matoya' ya inyal'allanan mun'am'amlonga' ti umuya' hi awadana. ²² Mu gulat ta du'du"oy di atagua' ta do'do"ol di tamua' hitun nidat an tamu' ya aggyu'u inilay pilio' hi un hay ataya' unu hay atagua'. ²³ At mundinugway nomnomo' ti pohdo' an taynan tun atagua' ta way ato' an umuy hi wadan Kristu ti hiyah ne ma"aphod, ²⁴ mu hay mahapul ya

matagua' ta way ato' an bumadang ay da'yu. ²⁵ Mu inila' an tumagua' ti mahapula' ay da'yu ta way ato' an mihinan da'yu† ta badanga' da'yu ta mihamad di pangulugyun Kristu, ta omongol di pun'amlonganyu. ²⁶ Ya wa adya ta umalia' ay da'yu ya ma'udman di pangedenolanyun ha" in ti nan iddumanyun Jesu Kristu.

²⁷ Ya ta"on un way ma'at ay ha" in mu hay aptan ya iluludyuy pangulugyuh nan Maphod an Ulgud Kristu. At ta"on hi unna' umalin mannig ay da'yu unu adi ya maphod di donglo' hi aaty an waday pun'u'unnudanyun amin an mangita'dog hinan mitudtuduh aat nan Maphod an Ulgud Kristu. ²⁸ Ya adi ayu matmatta'ot hinan mamohol ay da'yu ta panginnilaandan ma'abakda ti mamoltada, at milahhingan Apo Dios hi munnononong, ya da'yuy pangabakon Apo Dios hi pamaliwanan da'yu ti mi'id di udum hi bumaliw ay da'yu an anggay Hiya! ²⁹ Ti hay namto'an Apo Dios ay da'yu ya bo'on ya anggay di panguluganyun Kristu mu munligat ayu an dumalat nan pangulugyun Hiya. ³⁰ At hiyanan an amin tu'u ya mi'hangga tu'uh nan buhul Apo Dios. Ti tinnigyun nidugah di nunligligata' an dim-malat Hiya, ya ta"on ad ugwan ya inaynayun'un mi'hanggah nan do'ol an buhulna.

2

Hay Numpa'ampaan Kristu mu Impabagtun

---

† **1:25** Mid mapto' ya immannung an naliblih Paul hinan nabaludanad Rome, ya hidiy ohan lugal an immayanah nan miyapat an numbiyaheanan nummisionari.

Apo Dios

¹ Mundenola' ahan an dumalat nan pangulugyun Kristu, at tumulid ayu ya ma'al'alu' ayu an dumalat nan pamhodnan da'yu. Ya mundenola' goh ti badangan da'yuh nan Na'abuniyanan an Lennawa ta hinhohmo' ayu. ² Ya umat ay hina at al'alu'o' da'yu ta mumpopohhodan ayu ya mun'u'unnudan di nomnomyu ta miyal'allay umamlonga'. ³ Ya bo'on hay pumhodanyuy nomnomnomyu, ya bo'on hay pange'gonan di tataguy gamgemonyu. Mu hay maphod hi atonyu ya mumpa'ampa ayun hay nomnomonyun amin ya iyod'odolnayuy udum an tatagu ya un da'yu. ⁴ Ya nomnomonyuy pumhodan di i'ibbayun tagu ta bo'on hay pumhodanyu ya anggay.

⁵ Hay pangiyunnudan tu'u ya nan pangat Jesu Kristu

⁶ ti ta'on un Dios tuwali
ya mi'id hi nomnomna nan pangiluludanan munnonong eden abalinanan mun'ap'apu.

⁷ Mu Hiya ya din'ugnan amin heden biyangna ta numbalin hi tagun umat ay ditu'u, at imbilangna goh di odolnah baal.

⁸ Ya impa'ampanay odolna
ta inunudnay penhod Apo Dios an ma'at ay Hiya
an ta'on hi un ababain di natayanah nan krus!

⁹ At hiyaat un impabagtun Apo Dios Hiya ta na'abbagbagtu,
ya indatna goh di na'abbagbagtuh haadna ya un nan udumna

- 10 ta wa ay ta ngappundanday ngadana ya
 mumpunhippidan amin
 nan wad abuniyan,
 ya nan wah tun luta,
 ya nan wad dolom
 ta ipa'inniladan na'abbagbagtuh Jesus.*
- 11 Ya ta'on hi un numbino'ob'on di hapitda mu
 ibaagdan amin
 an hi Jesu Kristuy Apun an amin di lo-
 gom†
 ta mipabagbagtuh Apo Dios an hi Ama tu'u.‡

Hay Aat di Ugalin nan Mangunud ay Kristu

12 At da'yun i'ibba ya inunu'unudyuy inali'
 hidin wada' ay da'yu, at namamad ugwan an ten
 nibataana' ay da'yu ta hahalimidonyun unudon.
 Ya ihamadyun mangunud ay Apo Dios ta pun-
 nonngonyun mangipa'annung hinan abaliwanyu
 13 ti hi Apo Dios di mamadang ay da'yu ta idatnay
 abalinanyu ya pamhodyun mangat hi pohdona.

14 At an amin di atonyu ya adi ayu munlili,
 ya adi ayu mi'hongngel 15 ta mi'id di pumba-
 holanyu, ya mi'id di apahpahalanyu ta da'yuy
 attigan di ma'ali tuwalih imbabaluy Apo Dios
 ta ay ayu bittuan an dumilag ti numbino'ob'on
 di pangatyuh nan nun'appuhiy ugalidan tatagun
 nibahhaw di punnomnomda. 16 Ya da'yuy pan-
 gittiganda ya panginnilaandah nan mitudtudun
 dumalat di pi'taguan hi munnononng. Ya
 umat ay hinay atonyu at mun'am'amlonga' hidin

* **2:10** Isa. 45:23; Rom. 14:11. † **2:11** Isa. 45:23; Rom. 14:11.

‡ **2:11** Hay nomnomon nan do'ol an kimmulug ya nan verses 6-11
 ya ohan dadan an kantan di kimmulug.

pumbangngadan Kristu ti waday hulbin din nan-ablaya' hi pumhodanyu.

¹⁷ Ya ta'on nin di patayona' hitud ugwan ya ma'amlonga' an mangihulug hi nitagua' ta miyunnudan hinan pangulugyun Apo Dios ta paddungnay me'nong ay Hiya ta ipabagbagtuana. At hiyanan mi'yam'amlonga' ay da'yu. ¹⁸ Ya umat goh ay da'yun mi'yam'amlong ayun ha'in.

Hay Nannagan Paul ay da Timothy ay Epa-phroditus hinan iPhilippi

¹⁹ Hay nonomnomo' ya iyabulut ni' Apu tu'un hi Jesus an honogo' hi Timothy hina ta hamadonay ma'ma'at ay da'yu ta way ato' an umamlong hinan panginnilaa' hi aatyuh na. ²⁰ Hiyay honogo' ti hiya ya anggay di nahamad di punnomnomanan da'yu ti umat hi punnomnom'un da'yuy punnomnomna, ²¹ ti nan udum ay hitu ya hay amaphodanda ya anggay di nonomnomonda, ya bo'on hay pangatandah nan impatamun Jesu Kristun dida. ²² Mu inilayuy aat Timothy ti ay imbaluy'un binadabadangana' hinan nangitudduwa' hinan Maphod an Ulgud Kristu an pumhodan tu'u. ²³ At hiyay honogo' ay da'yu, mu awni ni' ta innilao' di ma'ma'at ay ha'in hitu. ²⁴ Ya inila' an iyabulut Apu tu'un awniat umalia' an mannig ay da'yuh un way gutud'u.

²⁵ Mu ten nomnomnomo' ya mahapul an pumbangngado' hina tun ohan hennagyun bumadang

ay ha'in an hi Epaphroditus. § Hiyay ohah ay tindalun Jesus an ni'yibba' an nanganangat hinan impatamun Jesus. ²⁶ Ti hiya ya umi'ikay an umalin mannig ay da'yu, ya numanomnom ti ininnilanan dengngolyu din nundoghana. ²⁷ Mu immannung an nundogoh ti magadyuh matoy, mu inggohgohan Apo Dios, at immadaog. Ya inggohgohana' goh ay Apo Dios ti gulat ta natoy at mun'iyudu'dum hi ligat'u. ²⁸ At hiyaat unna' umiyahup hi pumbangngadanah na ta umamlong ayun mannig ay hiya ya ta ma'aan di numanomnoma'. ²⁹ Wa ay ta umalih na ya umamlong ayu ti hiya ya nahamad an ibba tu'un kimmulug ay Apu tu'u. Ya bo'on ya anggay hiya hi apngaonyu, mu ta'on goh nan udum an umat ay hiyay pangatda ³⁰ ti bo'on hay nitaguanay dumalat hi pangitamuanan Jesu Kristu, at hiyaat un hi'itangan matoy hi bimmadanganan ha'in hinan tamu' ti mi'id di abalinanyun bumadang ay ha'in.

3

Hay Aat di Nahamad an Ma'unud

¹ Hay oha goh hi alyo', i'ibba', ya pohdo' an mun'am'amlong ayun Apu tu'u! Ta'on hi un'ugun ipidwa mu ta unudonyuy tugun'u ta amaphodanyu.

---

§ 2:25 Hay alpuwan di ngadana ya nan babain bulul di iGreece an hi Aphrodite an bulul di pamhod. Ya waday he'he'dod an ngadana an Epaphras. Mu hi Epaphras an iColosse an nitudo' hinan Col. 1:7 ya nob'on an tagu an ta'on un numpaddung di ngadanda.

² Ya emayaanyu nan ma'aladyah an tatagun ayda ahu* ti itudtududan mahapul an mumpakugitday linala'i ta way atonda anu an mabaliwan. ³ Mu layahda ti bo'on hay pumpakugitan di pangimmatunan hi un tagun Apo Dios di ohan tagu. Ditu'u tuwaliy tatagun Apo Dios, at hiyanan Hiyay dayawon tu'u an dumalat di badang nan Na'abuniyanan an Lennawan ditu'u ya gapu ta hi Jesu Kristu di pundenlan tu'u an bo'on hay pumpakugitan. ⁴ Ti gulat ta hay pumpakugitan unu hay ina'inat di pangittigan Apo Dios hi pangabulutanan ditu'u at inabuluta' an maphod ti nabayag di nangihamada' an nangunud hi an amin ay dane. ⁵ Ti hidin miyawalun algaw hi nitungawa' ya nakugita', ya tonoa' an Hudyu ti ha'in di ohah holag Benjamin. Ya dumalat ay hi Uldinmin Hudyu ya nahamad di nangunuda' ti ha'in di ohan ma'alih Pharisee. ⁶ Immannung an nidugah an nahamad di nangunuda', at hiyaat un'u impaligligat nan tatagun Jesu Kristu. Inunud'un amin din Uldin Apo Dios ay Moses, ya inila' an mi'id di agguy'u inat.

⁷ Mu an amin hanan imbilang'uh do'ol di punhulbiana ya impogpog'u ta e'nong'uy nitagua' ay Jesu Kristu. ⁸ Ti mi'id ahan di mipaddung hinan lagbu tu'uh nanginnilaan tu'un Apu tu'un hi Jesu Kristu. Impogpog'un amin hatu, ya ibilang'u an mi'id di hulbida an dumalat di nangabuluta' ay Kristuh Apu' an hi Apu tu'u. ⁹ At ad ugwan ya

---

* **3:2** Bahaom nan footnote di Deut. 23:18 ta innilaom di dalatna ta nan ahuy umat hinan nappuhin animal.

adi' mahkay denlon an nan pangun'unudan hi Uldin di pangibilangan Apo Dios an maphod di ohan tagu. Mu manu ay imbilanga' ay Apo Dios an maphod ti dumalat di nanguluga' ay Kristu. At hiyanan mi'id di udum hi pangidenolan an anggay Hiya. ¹⁰ Ya hay pohdo' ahan ya anggay ya ta innilao' di aat Kristu, ya pohdo' an elan di aat di nipaligligatanah unna' goh mipaligligat an paddungnay nidduma' hi nipaligligatana ya natayana ta mahukatan di pangat'u ta miyummat ay Hiya ¹¹ ti umannung di hahalimido' an mahuana' damdaman Apo Dios hi udum di algaw ta mi'tagua' ay Hiyah enggana.

Hay Nangalyan Paul hi ay Ihunay un Mi'yabbak

¹² Adi' alyon di inat'un amin nan inali' unu nan pangat'u ya umat hi pangat Kristu. Mu umat hinay pohdo' an ma'at ay ha"in, at hiyanan ato' an amin di abalina' an mangunud ay Jesu Kristu ta mumbalina' hinan pohdonan pumbalina' hi nangibaliwanan ha"in. ¹³ I'ibba, manu ti makulug an agguya' numbalin hinan penhod Jesu Kristun pumbalina', mu hay ato' ya aliwa' din na'na'at ay ha"in ta iyohha' di nomnom'uh nan pohdon Apo Dios an ato'. ¹⁴ At paddungnay iyandong'un tumagtag hi engganay atama' di pogpog di tumagtagan ta way ato' an mangngal hi pulimyu' an nan pangayagan Apo Dios ay ha"in ta ad abuniyan di pi'tagua' ti dumalat nan inat Jesu Kristu.

¹⁵ Ditu'un nahamad di pangulugna ya maphod un umat hina goh di punnomnom tu'u ta ta'on un waday udum an hinnat'on di punnomnomdan adi miyunnudan eten inali' ya okod hi Apo Dios

an mamadang ay dida ta ma'awatanda. ¹⁶ Ya ta"on un hinnat'on di punnomnom di udum mu hay aptan ya inaynayun tu'un mangunud hinan nipa'innilan ditu'uh aat Kristu.

¹⁷ I'ibba, iyunnudyun ha"in an umat hinan udum an i'ibba tu'u. Impattigmin amin di maphod an unudonyu, at hiyanan iyunnudyuh nan udumnan mangun'unud hi pangatmi. ¹⁸ Ya ten lumugwaa' an munnomnom hinan do'ol an tatagun din inali'ali' ay da'yu ti immannung an ngohoyonda nan natayan Kristuh nan krus ta ma'aliwan di bahol tu'u. ¹⁹ Daten tatagu ya mamoltada an milahhingan Apo Dios hi enggana ti nan laylaydon di odoldan nappuhuy paddung-nay numbalin an diosda, ya nan nun'appuhin ato'atondan umipabain di ipahiyada. Ya nan wah tun luta ya anggay di nomnomnomonda. ²⁰ Mu ditu'u ay ya ad abuniyan di umuy tu'u punhituwan hi enggana, at hiyanan umiyahup tu'uh alian Apu tu'un hi Jesu Kristun mamaliw ay ditu'u ta itnud ditu'uh awadana. ²¹ Hiya an abalinanan mangipadutu' hi an amin hi logom ya abalinana goh an hukatan tun nalogoy ya matoy an odol tu'u ta miyummat hi odolnan namahuan an adi matoy.

4

Hay Tugun hinan Tatagu

¹ Da'yun i'ibba an popohdo' ya pa"a'amnawa' an tigon da'yu! Ya da'yuy mangipadenol ay ha"in, ya hay aatyun nahamad di hiyay iting'i! Ya hay

maphod, i'ibba, ya henen aatyuh niddumanyun Apu tu'uy ihamhamadyuh inaynayuny.

² Ya al'alu'o' da'yu, Euodia ay Syntyche, ta mun'unnudan ayu ni' ti nan niddumanyun Apu tu'u. ³ Ya he"a goh an ibba', Syzygus, an pad-dungnay ni'pakun ha"iⁿ* ya ibaga' ta badangam ni' date han binabai ti mahmahludan ni'tamun ha"iⁿ hinan niwa'atan nan Maphod an Ulgud Kristu. Ya niddum goh hi Clement ya an amin din ni'tamun ha"iⁿ hidin immuymi nangipa'innilan hinan tudtudun Apu tu'u, ya nitudo' di ngadan-dah nan Liblun Apo Dios hi Nitud'an di Ngadan di Tatagun Mi'tagun Apo Dios hi Munnonnong.

⁴ An amin ayu ni' ya mun'am'amlong ayu an dumalat di niddumanyun Jesu Kristu. Ya ipidwa' goh an mangalih, Mun'am'amlong ayu! ⁵ Ya ipat-tigyun amin hinan tataguy ama'uyayu ti ag'agay umalian Apu tu'u. ⁶ An amin di ma'ma'at ay da'yu ya adi ayu numanomnom, mu hay atonyuat ya munluwalu ayun Apo Dios ta ipa'innilayun amin di mahapulyu. Ya adiyu aliwan an munyaman ay Hiya. ⁷ Umat ay hinay atonyu at mawadan da'yuy lenggop Apo Dios an mangipaphod hi nomnom tu'u ta adi tu'u numanomnom ya adi tu'u ag'agan matapngan an dumalat di pangedenolan tu'un Jesu Kristu.

⁸ Hay angunuh hi alyo', i'ibba, ya gunyu ni' nomnomon nan makulug, ya nan ipabagbagtuan ya a'al'alyan, ya nan nahamad an pangat, ya nan maphod an ugali ta anggay nan umidat hi maphod an punnomnom di nomnomon tu'u. ⁹ Ya

---

* **4:3** Bahaom nan Mat. 11:29-30 ta innilaom di aat ten itang an nipa"el.

inaynayyun unudon nan inadalyu, ya tinnitin-nigyu, ya dengngolyun intugun'u. Ya atonyu ay hana at munnonong ay da'yuh Apo Dios an umidat hi lenggop.

Hay Nunyamanan Paul hinan iPhilippi ti nan Badangdan Hiya

¹⁰ Ma'am'amlonga' ya munyamana' ay Apu tu'u ti ten minomnoman ayun ha"n, at ten wada goh di impa'aliyuh badangyu. Nabayag an mi'id di imbadangyu an bo'on hay nan'uganyun ha"n di dimmalat, mu inila' an mi'id di atonyun bumadang ti adagwi ayu. ¹¹ Ya adi' alyon di unna' ingnganuy ay da'yu ti munlenota' hi malgom an wan ha"n. ¹² Ya inila' di aat di naligat an nitaguan ya nan wadwadaan an nitaguan, at hiyanan ta"on di ngadan di ma'at ay ha"n ad ugwan an nitagua' ya umamlonga' damdama. Ta"on un nakudang unu mahawal di mahapul'u ya hihidya damdaman ha"n an numpaddung. ¹³ Manu ay ya abalina' di malgom an ma'at ay ha"n ti wadah Jesu Kristun bumadang ay ha"n.

¹⁴ Mu ta"on un umat hina ya maphod di inaty ti binadangana' ay da'yuh din nunligata'. ¹⁵ Ya da'yud Philippi ya i'innilayuy aatnah din nangete"a' an nangul'ulgud hinan Maphod an Ulgud Kristu ay da'yu.† Ti din nakaka' hinan Provinciad Macedonia‡ ya da'yun tatagun

---

† **4:15** Hiyah ne miyadwan numbiyahean Apostoles Paul hi immuyna nunle'le'dan hi nahnagana an ma'alih misyonari (Ac. 16:12-40). ‡ **4:15** Waday duwan nundengwan himba'an eten provincia an hay awadanda ya ad Thessalonica (Ac. 17:1-9) ya ad Berea (Ac. 17:10-15).

Apo Dios an ma'amu'amung hina ya anggay di nangipa'daw hi gina'uyun ha"in ta waday usalo'.[§] ¹⁶ Ya ta"on hidin wada' ad Thessalonica* ya intugtugayun nangipa'alih mahapul'u. ¹⁷ Ya bo'on hay pamadanganyun ha"in ya anggay di pun'am'amlonga' mu mun'am'amlonga' ti inila' an ma'udman di lagbuyun idat Apo Dios ti dumalat nan badangyu. ¹⁸ Mu ad ugwan ya wadan amin di mahapul'u an ten mun'ahawal ti do'do"ol di impehnagyuh badangyun inyalin Epaphroditus! Ya henen indatyu ya paddungnay hi Apo Dios di nangidatanyu, at mundenol hinan nangidatanyu ta me'nong ay Hiya.† ¹⁹ At hi Apo Dios an wadan an amin di mahapul di Hiyay mangidat ay da'yuh mahapulyu an dumalat hinan inat Jesu Kristuh amaphodanyu!

²⁰ Hi Apo Dios an hi Ama tu'uy na'abbagbagtuh mid ah pogpogna! Amen!‡

Hay Nangihapitan Paul hi Amaphodan nan iPhilippi

²¹ Pohdo' an ipa'innilayun amin hinan i'ibba tu'uh na an kimmulug ay Jesu Kristu an da'mih tun i'ibbayun kimmulug ya apngaonmi da'yuh na. ²² Ya apngaon goh da'yuh tun an amin an

---

§ 4:15 Hay immayan Paul ya hinan Provinciad Achaia hi awadan nan duwan nundengwan himba'an an ad Athens (Ac. 17:16-34) ya ad Corinth (Ac. 18:1-18). Ya inusalnay gina'un di iPhilippi an impa'dawdan hiyah di ta waday ibadangdan hiya. *** 4:16** Ac. 17:1-9. **† 4:18** Heten kalahin di me'nong ya ma'alih Onong di Punyamanan, ya nitudo' di aatnah nan Lev. 7:12-15. **‡ 4:20** Hay pohdonan ibaga ya *hene ya abuluto' ahan*.

tatagun Apo Dios an wah tu, ya namamah nan
muntamuh nan palasyun di ali.

²³ Ipadutu' ni' da'yun amin ay Apu tu'un hi Jesu
Kristu.

Nan Hapit Apo Dios
Ifugao, Batad: Nan Hapit Apo Dios (Bible)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Batad Ifugao

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Audio recording © 2012 Hosanna

All rights reserved.

2021-02-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

73caf6e3-622f-5761-a5ec-fa654aef623d